

UCHWAŁA NR XVII/210/25
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 23 czerwca 2025 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego

Na podstawie art. 18 ust. 1, art. 19 ust. 6a i art. 20 ust. 1 i 4a pkt 2 i ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.) oraz art. 9, art. 18 pkt 1 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581) uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na okres 20 lat plan ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego stanowiący załącznik do uchwały, składający się z:

- 1) części tekstowej,
- 2) mapy działań ochronnych.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Sejmiku

Andrzej Bętkowski

PLAN OCHRONY DLA JELENIOWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Rozdział 1 Cele ochrony przyrody

§ 1. Określa się następujące cele ochrony przyrody Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego, zwanego dalej „Parkiem”:

- 1) cele ochrony zasobów abiotycznych i gleb:
  - a) zachowanie i ochrona różnorodności geomorfologicznej i geologicznej, w tym cennych odsłoneń geologicznych,
  - b) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi,
  - c) ochrona naturalnych wpływów wód podziemnych,
  - d) poprawa stanu czystości wód i przeciwdziałanie wzrostowi trofii wód powierzchniowych,
  - e) przeciwdziałanie zanieczyszczeniu zasobów wód podziemnych,
  - f) zachowanie naturalnego systemu hydrologicznego i hydrogeologicznego,
  - g) zachowanie struktury przestrzennej gleb;
- 2) cele ochrony zbiorowisk roślinnych (w tym chronionych siedlisk przyrodniczych):
  - a) zachowanie wszystkich typów ekosystemów i zbiorowisk roślinnych (naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych) właściwych dla regionu, w tym szczególnie siedlisk przyrodniczych rzadkich i zagrożonych, w szczególności:
    - 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)¹,
    - 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
    - 91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe)
    - 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski (*Abietetum polonicum*),
    - 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe,
  - b) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania zbiorowisk roślinnych (w tym chronionych siedlisk przyrodniczych) poprzez zachowanie właściwego stanu ich ochrony,
  - c) zachowanie osobliwości przyrodniczych,
  - d) zachowanie miedz i okrajków oraz innych stref ekotonowych na obszarach użytkowanych rolniczo,
  - e) zachowanie okazałych, wiekowych drzew, ich grup oraz szpalerów;
- 3) cele ochrony gatunków roślin i grzybów oraz ich siedlisk:
  - a) zachowanie rodzimego bogactwa gatunkowego roślin i grzybów właściwego dla regionu i wszystkich

---

¹ Kod cyfrowy podany przy nazwach siedlisk przyrodniczych oraz wybranych gatunków roślin i zwierząt zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713), „*” oznacza siedliska priorytetowe.

występujących w nim siedlisk, w tym szczególnie gatunków podlegających ochronie prawnej,

b) zapewnienie warunków do wzrostu liczebności populacji rzadkich, ginących i cennych gatunków występujących na terenie Parku, m.in.:

- roślin naczyniowych: aster gawędka *Aster amellus*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, goryczuszka (goryczka) Wettsteina *Gentianella germanica*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, rojownik (rojnik) pospolity *Jovibarba sobolifera*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum*, pełnik europejski *Trollius europaeus*, wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*, kukułka (storczyk) szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, tojad dzióbny *Aconitum variegatum*, zawilec wielkokwiatowy (zawilec leśny) *Anemone sylvestris*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, centuria pospolita (centuria zwyczajna) *Centaurium erythraea*, centuria nadobna *Centaurium pulchellum*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, goryczuszka (goryczka) orzęsiona *Gentianella ciliata*, kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, wroniec widlasty (widłak wroniec) *Huperzia selago*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, pióropusznik strusi *Matteuceia struthiopteris*, miodownik melisowaty (miodownik wielkokwiatowy) *Melittis melissophyllum*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, zaraza wielka *Orobancha elatior*, gnidosz rozesłany *Pedicularis sylvatica*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły *Primula elatior*, wiśnia karłowata *Cerasus fruticosa*, gruszyczka mniejsza *Pyrola minor*,
- mszaków: parzoch szerokolistny *Porella platyphylla*, miedzik płaski *Frullania dilatata*, skosatka zanokcicowata *Plagiochila asplenioides*, rzęsiak pospolity *Ptilidium ciliare*, zwiślik długolistny *Anomodon longifolius*, nastroszek kędzierzawy *Uloa crispa*, jodłówka pospolita *Abietinella abietina*, próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*, mokradłoszka zaostrowana *Calliergonella cuspidata*, drabik drzewkowy *Climacium dendroides*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, dzióbkwiec Zetterstedta *Eurhynchium angustirete*, gładysz paprociowaty *Homalia trichomanoides*, gajnik lśniący *Hylocomium splendens*, tujowiec tamaryszkowy *Thuidium tamariscinum*, piórosz pierzasty *Ptilium crista-castrensis*, płonnik cienki *Polytrichum strictum*,
- grzybów: lakownica żółtawa *Ganoderma lucidum*, szyszkowiec łuskowaty *Strobilomyces strobilaceus*, czernidłak szarobiały *Coprinopsis narcotica*, gołąbek powabny *Russula amoena*, grzybówka cuchnąca *Phloeomana minutula*, muchomor jadowity *Amanita virosa*, świecznik rozgałęziony *Artomyces pyxidatus*, goździeniowiec drobny *Ramariopsis subtilis*, wilgotniczka papuzia *Gliophorus psittacinus*, włókniak słomkowożółty *Inosperma cookei*, ciżmówka płaska *Crepidotus applanatus*, szyszkowiec łuskowaty *Strobilomyces strobilaceus*,
- porostów: obrotnica rzęsowata *Anaptychia ciliaris*, przylepka żałobna *Melanelia stygia*, szarzynka skórzasta *Parmelina tiliacea*, pawężnica rozłożysta *Peltigera horizontalis*, wabnica kielichowata *Pleurosticta acetabulum*, odnożyca kępkowa *Ramalina fastigiata*, włostka brązowa *Bryoria fuscescens*, płucnica kędzierzawa *Cetraria ericetorum*, chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, żółtlica chropowata *Flavoparmelia caperata*, pustułka rurkowata *Hypogymnia tubulosa*, popielak pylasty *Imshaugia aleurites*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, odnożyca opylona *Ramalina pollinaria*, złotlinka jaskrawa *Vulpicida pinastri*,

c) ograniczenie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym;

4) cele ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk:

a) zachowanie lub poprawa bogactwa gatunkowego zwierząt w naturalnych siedliskach ich bytowania, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych, np.:

- owady: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, biegacz pomarszczony *Carabus intricatus*, biegacz gładki *Carabus glabratus*, biegacz skórzasty *Carabus coriaceus*, biegacz zielonożłoty *Carabus auronitens*, rohatoryniec nosorożec *Oryctes nasicornis*, ciółek matowy *Dorcus parallelipipedus*, trzmiel ziemny *Bombus terrestris*, trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*,
  - płazy: żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, żaba wodna *Pelophylax esculenta*, żaba trawna *Rana temporaria*, ropucha szara *Bufo bufo*, traszka górską *Ichthyosaura alpestris*, traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*,
  - gady: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*, padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, żmija zygzakowata *Vipera berus*,
  - ptaki: kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, puszczyk uralski *Strix uralensis*, puchacz *Bubo bubo*, włośchatka *Aegolius funereus*, lelek *Caprimulgus europaeus*, dzięcioł biało-grzbiety *Dendrocopos leucotos*, pokląskwa *Saxicola rubetra*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, orzechówka *Nucifraga caryocatactes*, krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*,
  - ssaki: wilk *Canis lupus*, popielica *Glis glis*, smużka leśna *Sicista betulina*, bóbr europejski *Castor fiber*, chomik europejski *Cricetus cricetus*, mopek zachodni *Barbastella barbastellus*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny *Plecotus auritus*,
- b) utrzymanie powierzchni dotychczas występującej mozaikowości środowiskowej z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność fauny,
  - c) utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt,
  - d) tworzenie stref ochrony dla miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków tego wymagających,
  - e) ochrona ostoi fauny poprzez ograniczanie aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,
  - f) zwiększenie stanu wiedzy o faunie Parku oraz jej wykorzystywanie w kształtowaniu świadomości ekologicznej lokalnej społeczności;
- 5) cele ochrony walorów krajobrazowych:
    - a) zachowanie i kształtowanie regionalnych cech fizjonomii krajobrazu Parku związanych z tradycyjnymi sposobami gospodarowania oraz budownictwa,
    - b) zachowanie punktów, ciągów i przedpola widokowych charakterystycznych dla Parku,
    - c) zapewnienie właściwej ekspozycji zabytków,
    - d) zachowanie historycznych cech zabudowy regionalnej, charakterystycznych historycznych układów ruralistycznych,
    - e) zachowanie i odtwarzanie charakterystycznych układów zadrzewień, szpalerów i zadrzewień oraz zakrzewień śródpolnych;
  - 6) cele ochrony walorów kulturowych:
    - a) zachowanie, wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego w sposób zapewniający trwałe zachowanie tych wartości,
    - b) rewitalizacja i rewaloryzacja przekształconych lub częściowo zniszczonych elementów dziedzictwa kulturowego,
    - c) ochrona, utrwalanie, eksponowanie i promowanie tożsamości kulturowej obszaru Parku, w szczególności:
      - historycznych struktur osadniczych oraz swoistego charakteru zabudowy wiejskiej,
      - obiektów sakralnych, obiektów sepulkralnych oraz miejsc pamięci narodowej,
      - obiektów archeologicznych posiadających własną formę terenową,
      - ludowej kultury niematerialnej regionu, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, zwyczajów,

- obrzędów i uroczystości ludowych, legend oraz gwary,
d) poprawa dostępności do obiektów dziedzictwa kulturowego.

Rozdział 2

Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody

§ 2. Przyrodniczymi, społecznymi i gospodarczymi uwarunkowaniami realizacji celów ochrony przyrody Parku są:

- 1) uwarunkowania wynikające z zapisów uchwały nr XLIX/871/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie utworzenia Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2015 r. poz. 17, z późn. zm.), w tym zwłaszcza w zakresie celów ochrony Parku oraz zakazów obowiązujących na jego obszarze;
- 2) uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów, w tym planów ochrony lub planów zadań ochronnych, odnoszących się do obiektów i obszarów położonych w granicach Parku, a objętych innymi formami ochrony, w tym zwłaszcza obszaru Natura 2000, rezerwatów przyrody i innych form ochrony, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), w tym istniejących na dzień 31.05.2024 r., to jest:
  - a) obszar Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH 260028,
  - b) rezerwaty przyrody:
    - „Szczytniak”, nr PL.ZIPOP.1393.RP.1017 w rej. CRFOP,
    - „Małe Gołoborze”, nr PL.ZIPOP.1393.RP.1044 w rej. CRFOP,
    - „Góra Jeleniowska”, nr PL.ZIPOP.1393.RP.1038 w rej. CRFOP,
  - c) pomnik przyrody nieożywionej:
    - Źródło, gmina: Waśniów, miejscowość: Kunin, nr PL.ZIPOP.1393.PP.2607062.152 w rej. CRFOP;
- 3) uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów odnoszących się do obiektów objętych formami ochrony wynikających z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, z późn. zm.):
  - Kaplica pw. Zesłania Świętego Ducha, drewn., na Górze Witosławskiej, k. XVIII, 1830, gmina: Waśniów, miejscowość: Roztylice, nr wpisu do rejestru zabytków: A.627 z 19.06.1958 r. i z 14.01.1972 r.,
  - Park dworski, XIX, gmina: Nowa Słupia, miejscowość: Jeleniów, nr wpisu do rejestru zabytków: A.436 z 12.12.1957 r.;
- 4) uwarunkowania wynikające z obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów ogólnych oraz innych obowiązujących na obszarze Parku dokumentów planistycznych i strategicznych gmin: Baćkowice, Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów, powiatów: kieleckiego, opatowskiego, ostrowieckiego oraz województwa świętokrzyskiego;
- 5) uwarunkowania wynikające z planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Łągów, uproszczonych planów urządzenia lasów innej własności oraz dokumentów strategicznych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu;
- 6) uwarunkowania wynikające z celów ochrony środowiska oraz celów ochrony przyrody przyjętych w międzynarodowych, krajowych, regionalnych, lokalnych i branżowych dokumentach strategicznych;
- 7) uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu oraz naturalnych i antropogenicznych zmian środowiska, w tym zwłaszcza zasobów przyrody obszaru Parku i terenów otaczających;
- 8) uwarunkowania wynikające z aktualnego stanu oraz zmian zagospodarowania przestrzennego obszaru Parku i terenów otaczających;

- 9) uwarunkowania wynikające z przyjęcia następujących założeń rozwoju zrównoważonego obszaru Parku:
- umożliwienie zachowania i wzbogacania oraz popularyzacji wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju,
  - podjęcie działań na rzecz ochrony i kształtowania wartości krajobrazowych, które powinny dotyczyć zarówno krajobrazów naturalnych, jak i historycznie ukształtowanych i tradycyjnych krajobrazów kulturowych,
  - preferowanie form działalności społeczno-gospodarczej zgodnej z regionalną tradycją oraz gwarantujących utrzymanie wysokich wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, to jest:
    - leśnictwa i gospodarki leśnej zgodnej z potrzebami ochrony przyrody,
    - rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego,
    - obsługi turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej oraz agroturystyki,
    - nieuciążliwego dla środowiska przetwórstwa lokalnych zasobów przyrodniczych,
  - włączenie problematyki ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych w zakres strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego, powiatu kieleckiego, ostrowieckiego, opatowskiego oraz gmin: Baćkowice, Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów, a także uwzględnienie jej w ich polityce przestrzennej,
  - uwzględnienie w planach gospodarowania wodami oraz warunkach korzystania z wód zlewni rzek Czarnej Staszowskiej, Kamiennej, Koprzywianki i Opatówki zaleceń związanych z ochroną wód Parku,
  - zharmonizowanie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Łągów oraz uproszczonych planów urządzenia lasów gruntów innej własności z potrzebami ochrony wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, w formie przewidzianej przez obowiązujące przepisy prawa,
  - kształtowanie przyjaznych postaw wobec przyrody, jako dziedzictwa i dobra wspólnego, w tym poprzez promocję i udostępnienie turystyczne Parku i prowadzenie działalności dydaktycznej,
  - rozpowszechnianie informacji o najbardziej interesujących obiektach przyrodniczych w zakresie, w którym nie stanowi to zagrożenia dla stanu ich zachowania.

Rozdział 3

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

§ 3. 1. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych oraz ich skutków:

Lp.	Identyfikacja zagrożeń (Rodzaj zagrożenia: I – istniejące, P – potencjalne)	Sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń i ich skutków
1.	Degradacja punktów i otwarcie widokowych poprzez brak należytej pielęgnacji zieleni powodująca przesłanianie cennych widoków. (I/P)	Opracowanie analiz krajobrazowych dotyczących stanu istniejącego punktów, ciągów i przedpoli widokowych oraz formułowanie wytycznych w zakresie prowadzenia czynnej ochrony ekspozycji. Prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych zieleni w miejscach o istotnym znaczeniu dla ekspozycji widokowej.
2.	Zarastanie przez drzewa i krzewy, cennych naukowo odsłoneń geologicznych. (I/P)	Wycinka drzew i krzewów prowadząca do odsłoneń cennych stanowisk geologicznych. Monitorowanie stanu obiektów.

3.	Zaśmiecanie terenu Parku. (I/P)	Zwiększenie ilości tablic informujących o zakazie śmiecenia i konsekwencjach związanych z nieprzestrzeganiem tych zasad. Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci. Prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa. Prowadzenie kontroli terenów szczególnie narażonych na zaśmiecanie.
4.	Dewastacja terenu Parku przez nielegalne uprawianie sportów motorowych (powodujące m.in.: niszczenie szaty roślinnej i siedlisk, rozjeżdżanie stoków wzgórz, generujące hałas odstraszcający zwierzęta). (I/P)	Zwiększenie ilości tablic informujących o zakazie ruchu pojazdów oraz parkowania w miejscach niedozwolonych. Monitorowanie miejsc szczególnie narażonych na dewastację. Tworzenie torów dla quadów, motorów oraz ścieżek rowerowych poza terenami cennymi przyrodniczo. Edukacja ekologiczna społeczeństwa.
5.	Erozja wodna i wietrzna powodująca niszczenie pokrywy glebowej, zmiany ukształtowania terenu oraz przyczyniająca się do degradacji obszaru. (I/P)	Dostosowywanie sposobów użytkowania gruntów rolnych do warunków środowiskowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, – stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo.
6.	Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi (Cu, Cd, Pb, Zn), zakwaszenie gleb. (I/P)	Zapobieganie przedostawaniu się zanieczyszczeń do gleb. Racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i pestycydów. Promocja rolnictwa ekologicznego.
7.	Zanieczyszczenie wód podziemnych nawozami sztucznymi i pestycydami oraz wód powierzchniowych i podziemnych ściekami komunalnymi. (I/P)	Racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i pestycydów. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Parku. Promocja rolnictwa ekologicznego. Prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa.
8.	Niskie emisje z palenisk kotłowni przydomowych w miejscowościach położonych na terenie Parku powodujące ponadnormatywne stężenie benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego. (I/P)	Zmiana urządzeń grzewczych na bardziej nowoczesne, niskoemisyjne. Promocja instrumentów finansowo-prawnych motywujących do stosowania odnawialnych źródeł energii. Prowadzenie edukacji w zakresie możliwości wykorzystania ekologicznych źródeł energii.
9.	Zaniechanie użytkowania rolnego, łąkarskiego uruchamiające procesy sukcesji wtórnej, inwazje gatunków obcych i ekspansywnych gatunków rodzimych. (I/P)	Prowadzenie edukacji na temat szkód w przyrodzie powodowanych zaniechaniem gospodarowania gruntami.
10.	Niekontrolowany ruch turystyczny. (I)	Montaż tablic informacyjnych. Wyznaczenie ścieżek dydaktycznych po atrakcyjnych pod względem przyrodniczym miejscach, po uzgodnieniu lokalizacji proponowanych ścieżek dydaktycznych z zarządzającym/nadzorującym terenem.
11.	Nielegalne wypalanie traw i zarośli. (I/P)	Prowadzenie kontroli w okresie nasilonego zagrożenia pożarowego. Edukacja ekologiczna społeczeństwa o skutkach wypalania traw.

12.	Eliminacja martwego drewna prowadząca do obniżenia bioróżnorodności. (I/P)	Dążenie do pozostawiania martwego drewna, odpowiedniego dla składu gatunkowego, fazy rozwojowej i zasad zachowania trwałości drzewostanów.
13.	Przerywanie połączeń ekologicznych oraz izolacja poszczególnych komponentów Parku wskutek zabudowy nowych terenów. (I/P)	Uwzględnienie połączeń ekologicznych w polityce przestrzennej, w tym wyłączenie intensywnej zabudowy z terenów uzupełniających korytarzy ekologicznych.
14.	Zagrożenie dla tras migracyjnych zwierząt spowodowane ruchem pojazdów mechanicznych po drogach. (I/P)	Montaż tablic ostrzegawczych oraz innych elementów infrastruktury drogowej na odcinkach krzyżowania dróg z trasami migracyjnymi zwierząt. Budowa wzdłuż jezdni sąsiadujących z siedliskami płazów zapór uniemożliwiających ich wychodzenie na drogę. Budowa pod/nad drogami przejść pozwalających na swobodną migrację zwierząt.
15.	Usuwanie drzew starych, obumarłych i zamierających, posiadających największą wartość biocenotyczną dla bezkręgowców, ptaków i nietoperzy. (P)	Zwiększenie udziału drzew starych, dziuplastych, zasobów martwego drewna, pni, wykotów i posuzu podczas prowadzenia zabiegów w lasach.
16.	Kłusownictwo. (I/P)	Prowadzenie działań edukacyjnych wśród społeczeństwa. Kontrole terenów szczególnie narażonych na kłusownictwo.
17.	Niszczenie elementów infrastruktury i małej architektury turystycznej, wpływające negatywnie na stan zagospodarowania przestrzennego i udostępnienie Parku. (I/P)	Wnioskowanie do gmin i innych organizacji zaangażowanych w rozwój regionu (fundacji, stowarzyszeń, towarzystw) o uruchamianie programów aktywizacji turystycznej terenu Parku i wyposażanie w obiekty małej architektury.
18.	Brak spójności architektonicznej zabudowy wsi i niewykorzystywanie potencjału dziedzictwa kulturowego regionu negatywnie wpływające na zrównoważony i harmonijny rozwój. (I/P)	Opracowanie wytycznych – wskazań w postaci wzornika architektonicznego dla nowopowstającej zabudowy z uwzględnieniem uwarunkowań historyczno-kulturowych wynikających z analizy tradycyjnej zabudowy obszaru Parku.
19.	Lokalizacja linii energetycznych i masztów telekomunikacyjnych w miejscach atrakcyjnych widokowo, zaburzająca ekspozycję czynną i bierną. (I/P)	Wykonywanie analiz krajobrazowych i ekspertyz z uwzględnieniem poszanowania walorów widokowych i wskazaniem najmniej kolidujących lokalizacji dla elementów infrastruktury technicznej.
20.	Ograniczona dostępność obiektów zabytkowych. (I/P)	Organizowanie dni otwartych umożliwiających zwiedzanie obiektów zabytkowych.
21.	Zanikanie twórczości ludowej wyrażonej w postaci małej architektury przydomowej. (I)	Opracowanie wytycznych – wskazań w postaci wzornika architektonicznego dla nowopowstającej zabudowy z uwzględnieniem uwarunkowań historyczno-kulturowych wynikających z analizy tradycyjnych detali architektonicznych charakterystycznych dla obszaru Parku.
22.	Zanikanie wartości etnograficznych	Opracowanie wytycznych – wskazań w formie

	w architekturze (chałup mieszkalnych i obiektów gospodarczych). (I/P)	wzornika architektonicznego dla nowopowstającej zabudowy z uwzględnieniem uwarunkowań historyczno-kulturowych wynikających z analizy tradycyjnej zabudowy obszaru Parku.
23.	Wprowadzanie nasadzeń zieleni niezgodnych z siedliskiem i typowym krajobrazem wiejskim i podmiejskim przy nowo powstających obiektach. (I/P)	Wnioskowanie do gmin o wprowadzanie do opracowań planistycznych zapisów dotyczących zalecanego składu gatunkowego roślin przy nowo powstających obiektach mieszkalnych i usługowych. Przygotowanie propozycji składu gatunkowego roślin do wykorzystania przy wykonywaniu nasadzeń.
24.	Przekształcanie tradycyjnej struktury pól uprawnych i zanikanie oryginalnych podziałów gruntów. (I/P)	Uwzględnianie w planach ogólnych, mpzp i innych dokumentach planistycznych gmin wytycznych w zakresie podziałów gruntów.

2. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych i ich skutków dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego:

Lp.	Identyfikacja zagrożeń (Rodzaj zagrożenia: I – istniejące, P – potencjalne)	Sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń i ich skutków
1.	Eksploatacja złóż kopalin położonych w sąsiedztwie Parku, na terenie gminy Łągów, powodująca emisję pyłów, wzrost stężenia spalin samochodowych, zmianę stosunków wodnych oraz wzrost natężenia hałasu na terenie Parku. (I)	Prowadzenie zakładów wydobywczych zgodnie z normami i obowiązującymi przepisami prawnymi oraz koncesjami. Zraszanie obszaru wyrobisk oraz urządzeń rozdrabniających urobek w celu zminimalizowania emisji pyłów.
2.	Zanieczyszczenia powietrza powodowane niską emisją z palenisk kotłowni przydomowych napływające na teren Parku, powodujące ponadnormatywne stężenie benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego. (I)	Zmiana urządzeń grzewczych na bardziej nowoczesne, niskoemisyjne. Promocja instrumentów finansowo-prawnych motywujących mieszkańców do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Prowadzenie edukacji na temat ekologicznych źródeł energii.
3.	Zanieczyszczenia powietrza (m.in. związkami siarki i azotu) docierające na teren Parku z bliskiego i dalszego sąsiedztwa powodujące zakwaszenie gleb. (I/P)	Brak możliwości przeciwdziałania w skali lokalnej.
4.	Przekroczenie norm hałasu. (P)	Stosowanie nowoczesnych technologii tłumiących hałas na drogach, budowa „zielonych ekranów”.
5.	Rozbudowa sieci komunikacyjnej regionu skutkująca przecięciem korytarzy ekologicznych, izolacją populacji zwierząt i fragmentacją siedlisk. (P)	Brak możliwości przeciwdziałania w skali lokalnej.

6.	Niekontrolowane zagęszczanie zabudowy w otulinie Parku, powodujące degradację walorów krajobrazowych w zakresie widoków dalekich (ekspozycji biernej). (I/P)	Przekazywanie rekomendacji dotyczących ochrony walorów krajobrazowych Parku do gminnych dokumentów planistycznych i strategicznych.
7.	Brak dbałości o kształtowanie ekspozycji biernej Parku pomimo funkcjonowania znakomitych powiązań widokowych z sąsiednimi terenami objętymi ochroną – Świętokrzyskim Parkiem Narodowym. (I/P)	Współpraca jednostek i instytucji dotycząca sporządzania spójnych wytycznych w zakresie ochrony i kierunków działań z poszanowaniem walorów widokowych ponadlokalnych.

Rozdział 4

Obszary realizacji działań ochronnych

§ 4. 1. W obrębie Parku wyznacza się następujące obszary realizacji działań ochronnych, zwane dalej strefami:

- 1) Strefa A – to obszary o najwyższym rygorze ochrony. Obejmuje pełną ochronę treści historycznych, formy i substancji. W obrębie tej strefy wyznaczono dwie jednostki architektoniczno-krajobrazowe: JARK 3 i JARK 5;
- 2) Strefa B – to obszary ochrony częściowej. Obejmuje przede wszystkim treści, formy i w możliwym zakresie substancje. W obrębie tej strefy wyznaczono jedną jednostkę architektoniczno-krajobrazową: JARK 2;
- 3) Strefa E – to obszary ochrony ekspozycji i elementów, pełnej ekspozycji i treści historycznych. Obejmuje ogólne zachowanie charakteru krajobrazowego i pełną ochronę określonych elementów. W obrębie tej strefy wyznaczono dwie jednostki architektoniczno-krajobrazowe: JARK 1 i JARK 4;
- 4) Strefa K – to obszary ochrony krajobrazowej. Obejmuje zachowanie dominacji form tradycyjnych i harmonijne ich powiązanie z obszarami ochrony ścisłej i częściowej. W obrębie tej strefy wyznaczono jedną jednostkę architektoniczno-krajobrazową: JARK 6.

Lokalizację obszarów działań ochronnych wskazano na mapie projektowanych działań ochronnych.

2. Działania w stosunku do przedmiotów ochrony – obszaru Natura 2000 PLH260028 Ostoja Jeleniowska położonego w granicach Parku Krajobrazowego określa Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2023 r. poz. 5105) oraz aneks do planu urządzenia lasu sporządzony na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Łagów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu w zakresie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Ostoja Żyznów PLH260036 zatwierdzony przez Ministra Klimatu i Środowiska pismem z dnia 14 listopada 2023 r. znak DLŁ-WGL.8100.78.2023.ŁP.

Rozdział 5

Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 5. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu:

- 1) zaleca się objęcie dodatkowymi formami ochrony prawnej następujących obszarów i obiektów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych:
  - a) obszary o cennych wartościach przyrodniczych wskazane do objęcia obszarową formą ochrony przyrody:

Lp.	Kod strefy	Proponowana nazwa	Lokalizacja	Charakterystyka
1.	B	„Traszka”	powiat: opatowski gmina: Baćkowice obręb: Gołoszyce Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Nieskurzów	Śródleśny zbiornik wodny stanowiący jeden z niewielu rezerwarów wody w Parku. Jest miejscem występowania oraz rozrodu traszki górskiej traszka górską <i>Ichthyosaura alpestris</i> i traszki zwyczajnej <i>Lissotriton vulgaris</i> .

b) obiekty o cennych wartościach przyrodniczych wskazane do objęcia ochroną, jako pomnik przyrody:

Lp.	Kod strefy	Lokalizacja	Charakterystyka
1.	A	powiat: Kielecki gmina: Nowa Słupia Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Jeleniów Oddział: 58	Czeremcha zwyczajna <i>Padus avium</i> obwód pnia na wysokości 1,3 m od poziomu gruntu: 130 cm.
2.	A	powiat: Kielecki gmina: Nowa Słupia Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Jeleniów Oddział: 58	Jodła pospolita <i>Abies alba</i> obwód pnia na wysokości 1,3 m od poziomu gruntu: 270 cm.
3.	A	powiat: Kielecki gmina: Nowa Słupia Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Jeleniów Oddział: 58	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> obwód pnia na wysokości 1,3 m od poziomu gruntu: 314 cm.
4.	A	powiat: Kielecki gmina: Nowa Słupia Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Jeleniów Oddział: 58	Jodła pospolita <i>Abies alba</i> obwód pnia na wysokości 1,3 m od poziomu gruntu: 300 cm.
5.	A	powiat: Kielecki gmina: Nowa Słupia Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Jeleniów Oddział: 52	Jodła pospolita <i>Abies alba</i> obwód pnia na wysokości 1,3 m od poziomu gruntu: 278 cm.
6.	A	powiat: Kielecki gmina: Nowa Słupia Nadleśnictwo: Łągów Leśnictwo: Jeleniów Oddział: 36	Jodła pospolita <i>Abies alba</i> obwód pnia na wysokości 1,3 m od poziomu gruntu: 256 cm.

- 2) zaleca się objęcie w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony krajobrazów kulturowych Parku, dodatkowymi formami ochrony następujących obiektów o najwyższych wartościach kulturowych:

Lp.	Kod strefy	Lokalizacja	Proponowana forma ochrony:	Charakterystyka
1.	A (JARK3)	Góra Witosławska, Roztylice, gm. Waśniów, leśnictwo Nieskurzów, oddz. 16	wpis do gminnej ewidencji zabytków	Źródło z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem na Górze Witosławskiej.
2.	A (JARK3)	Góra Witosławska, Roztylice, gm. Waśniów, leśnictwo Nieskurzów, oddz. 16	wpis do gminnej ewidencji zabytków	Krzyż kamienny na Górze Witosławskiej.
3.	K (JARK6)	Jeleniów, gm. Nowa Słupia, dz. nr 796	wpis do gminnej ewidencji zabytków	Krzyż kamienny w Jeleniowie.
4.	K (JARK6)	Nowy Skoszyn, gm. Waśniów, dz. nr 453	wpis do gminnej ewidencji zabytków	Krzyż z figurą Chrystusa w Nowym Skoszynie.

- 3) zaleca się uwzględnienie w trakcie prac nad audytem krajobrazowym województwa świętokrzyskiego wykonywanym zgodnie z art. 38a Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, z późn. zm.) proponowanych stref ochrony krajobrazów:

Lp.	Kod strefy	Proponowana nazwa	Lokalizacja	Charakterystyka
1.	A	strefa ochrony ścisłej	gminy: Nowa Słupia, Waśniów	Obejmuje tereny rezerwatów przyrody: „Góra Jeleniowska”, „Szczytniak” i „Małe Gołoborze”, pomnik przyrody – źródło „Malinowy Stok” oraz tereny lasów ochronnych i siedliska przyrodnicze wymagające ochrony: 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe, 9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>), 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>), 91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe), 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>). Cała strefa znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028. Na terenie strefy zlokalizowane są: zabytek wpisany do rejestru WKZ – kaplica pw. Zesłania Świętego Ducha, drewniana, na Górze Witosławskiej, z końca XVIII w. oraz zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków Gminy Waśniów: kapliczka (figura Chrystusa) oraz figura

				przydrożna (Pieta pod krzyżem). Ponadto, znajdują się tu obiekty przyrodnicze i kulturowe proponowane do objęcia ochroną. W zachodniej części strefy wskazano punkt widokowy kluczowy wraz z przedpołem widoku.
2.	B	strefa ochrony częściowej	gminy: Baćkowice, Waśniów	Obejmuje tereny obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028 z siedliskami przyrodniczymi wymagającymi ochrony: 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski (<i>Abietetum polonicum</i>), 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>), 9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>). W granicach strefy zlokalizowany jest obiekt przyrodniczy proponowany do objęcia ochroną. W południowo-wschodniej części strefy wskazano punkt widokowy kluczowy.
3.	E	strefa ochrony ekspozycji i elementów	gminy: Baćkowice, Sadowie, Waśniów	Obejmuje fragment terenu obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028 z siedliskami przyrodniczymi wymagającymi ochrony: 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>). Znajduje się tu szereg stanowisk archeologicznych oraz obszary źródliskowe Dopływu z Piórkowa, Dopływu w Jeleniowie, Piórkówki, Wszachowianki. W północno-wschodniej części strefy zlokalizowane są lasy prywatne i lasy nie należące do PGLP. Wskazano tu dwa punkty widokowe kluczowe wraz z przedpołami widoków.
4.	K	strefa ochrony krajobrazowej	gminy: Nowa Słupia, Waśniów	Obejmuje tereny zabudowy wsi oraz tereny upraw, sady, łąki, ugory i odłogi oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. Na terenie strefy zlokalizowane są: zabytek wpisany do rejestru WKZ – park dworski z XIX w. oraz zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków: ruina kaplicy w zespole dworskim, ruina dworu w zespole, zespół dworski. W granicach strefy zlokalizowane są obiekty historyczno-kulturowe proponowane do objęcia ochroną. Wskazano tu cztery punkty widokowe kluczowe wraz z przedpołami widoków.

§ 6. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb odnoszący się do całego obszaru Parku:

- 1) zaleca się ochronę cennych obiektów geomorfologicznych i geologicznych, m.in. poprzez:

- a) ochronę przed niszczącym działaniem człowieka (wandalizmem) wynikającym z niekontrolowanej antropopresji:
    - kontrola terenowa cennych obiektów w celu ochrony przed niszczącym działaniem człowieka (np. rozjeżdżaniem stoków wzgórz przez pojazdy crossowe, zaśmiecaniem terenu, zdeptywaniem),
    - przygotowanie i zamontowanie tablic informujących o cennych odsłonięciach geologicznych i obiektach geomorfologicznych,
  - b) kontrolę stopnia zarośnięcia cennych obiektów przez odrosty drzew i krzewy,
  - c) odstąpienie od lokalizacji nowych obiektów budowlanych w dolinach rzecznych oraz w strefach krawędzi doliny; zaleca się lokalizowanie nowej zabudowy możliwie jak najdalej od krawędzi dolin rzecznych,
  - d) wykorzystanie naturalnych form ukształtowania powierzchni na terenach przeznaczonych pod zabudowę w celu niedopuszczenia do nieodwracalnego przekształcania form terenu;
- 2) zaleca się zapewnienie trwałego funkcjonowania ekosystemów wodnych i od wody zależnych m.in. poprzez:
- a) odstąpienie od działań powodujących obniżanie zwierciadła wód podziemnych (np. nadmierna eksploatacja wód podziemnych, budowa urządzeń drenarskich i rowów odwadniających w dolinach rzecznych oraz na krawędziach tarasów zalewowych i wysoczyzn),
  - b) odstąpienie od przekształcania śródlęśnych i śródpolnych lokalnych obniżen terenu, naturalnych i antropogenicznych oczek wodnych w wysypiska odpadów stałych, odstożniki ścieków,
  - c) odstąpienie od zmieniania stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
  - d) przeciwdziałanie degradacji (przesuszeniu) gleb terenów nieleśnych na skutek obniżania poziomu wód gruntowych,
  - e) promocję i edukację w zakresie rolnictwa ekologicznego;
- 3) zaleca się ograniczenie zanieczyszczenia i degradacji gleb, m.in. poprzez:
- a) odstąpienie od przeznaczania gruntów, na których występują gleby chronione w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
  - b) przeciwdziałanie nieuporządkowanemu rozwojowi zabudowy,
  - c) tworzenie wolnych przestrzeni między obszarami zabudowy w celu utrzymania kierunku procesów glebotwórczych, właściwych dla danego terenu (np. przemywanie),
  - d) utrzymanie i tworzenie pasów roślinności niskiej i wysokiej wzdłuż dróg i między śródpolnych oraz rowów odwadniających na terenach łąk,
  - e) ochronę przed zainwestowaniem gleb klas bonitacyjnych I – IVb;
- 4) zaleca się poprawę stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, m. in. poprzez:
- a) wdrażanie zapisów Planu Gospodarowania Wodami odnośnie JCW na terenie Parku,
  - b) podjęcie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia wód;
- 5) zaleca się ochronę jakości powietrza atmosferycznego oraz przeciwdziałanie nadmiernemu hałasowi, m.in. poprzez:
- a) prowadzenie działań na rzecz wymiany urządzeń grzewczych na niskoemisyjne,
  - b) przeciwdziałanie zanieczyszczeniom komunikacyjnym oraz emisji pyłów i gazów, m.in. poprzez wprowadzanie szpalerów drzew wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu,
  - c) opracowanie i wdrożenie programów ograniczania „niskiej emisji”,
  - d) prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa.

§ 7. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną gatunków roślin i grzybów dziko występujących oraz ich siedlisk, odnoszący się do obszarów Parku, w których gatunki te lub ich siedliska występują:

- 1) zaleca się zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów leśnych regionu, m.in. poprzez:
  - a) realizację zapisów:
    - planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Łagów oraz planów urządzenia lasu innej własności,
    - planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH260028 Ostoja Jeleniowska,
    - zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Ostoja Żyznów PLH260036 dla Nadleśnictwa Łagów,
    - planów ochrony rezerwatów przyrody: „Szczytniak”, „Małe Gołoborze”, „Góra Jeleniowska”,
  - b) wykonywanie czynności gospodarczych w lasach niepaństwowych w oparciu o szczegółowe zapisy Zasad Hodowli Lasu, Instrukcji Urządzania Lasu, Instrukcji Ochrony Lasu regulujących, m.in. kwestie pozostawiania przestojów, martwego drewna, tyczenia szlaków zrywkowych itp.,
  - c) stosowanie zasad zagospodarowania określonych w Zarządzeniu 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych realizowanych w ramach zadań wynikających z bieżącej działalności Nadleśnictwa Łagów,
  - d) pozostawianie w drzewostanach oraz na zrębach kęp starodrzewu z udziałem drzew dziuplastych, martwych i zamierających, o znaczeniu biocenotycznym, wraz z runem i podrostem, a także posuszu liściastego jałowego i czynnego oraz posuszu iglastego w ilościach uniemożliwiających inicjowanie ognisk gradacyjnych; pozostawiane kępy drzewostanu należy lokalizować w miarę możliwości w miejscu występowania chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, jeżeli to nie wywiera negatywnego wpływu na warunki ich życia; niewprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym także na poletkach zgryzowych i innych poletkach łowieckich,
  - e) pozostawianie martwego drewna,
  - f) stopniowe ograniczanie udziału gatunków obcych geograficznie i ekologicznie w lasach według wskazań planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Łagów,
  - g) sadzenie na obrzeżach zakładanych upraw leśnych, domieszkowych i biocenotycznych gatunków drzew i krzewów występujących na różnych siedliskach lasów naturalnych i półnaturalnych,
  - h) stosowanie cięć selekcyjnych o charakterze grupowym (popieranie biogrup), przy pielęgnacji i ochronie drzewostanów,
  - i) dostosowanie metod zrywki do lokalnych warunków, tak by zminimalizować powstające szkody zarówno dotyczące gleby, jak i pozostających na powierzchni drzew oraz roślinności runa; planowanie prac z zakresu użytkowania, tak by nie kolidowały z ekologicznymi uwarunkowaniami środowiskowymi takimi jak: stanowiska roślin chronionych,
  - j) zwiększanie naturalnej retencji poprzez spowalnianie odpływu wód z obszarów leśnych,
  - k) prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa;
- 2) zaleca się zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów łąkowych i murawowych regionu, m.in. poprzez:
  - a) realizację zapisów:
    - planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Łagów oraz planów urządzenia lasu innej własności,
    - planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH260028 Ostoja Jeleniowska,
    - zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Ostoja Żyznów PLH260036 dla Nadleśnictwa Łagów,
    - planów ochrony rezerwatów przyrody: „Szczytniak”, „Małe Gołoborze”, „Góra Jeleniowska”,
  - b) utrzymanie lub przywrócenie powierzchni, struktury i charakteru użytków zielonych, ekstensywnego sposobu ich użytkowania wraz z pasmami zadrzewień, zakrzewień i miedz,
  - c) objęcie działań ochrony czynnej kontrolą monitoringową,
  - d) prowadzenie monitoringu gatunków rzadkich i zagrożonych, a także gatunków inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla rodzimej różnorodności biologicznej oraz gatunków konfliktowych,

- e) ochronę i zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
  - f) zachowanie starodrzewu w obrębie parków, miejscowości, ciągów komunikacyjnych oraz posesji z wyłączeniem egzemplarzy mogących tworzyć przetamowania na rzekach i zagrożenie powodziowe, a także przy drogach i ścieżkach stwarzających zagrożenie dla pojazdów i ludzi,
  - g) odstąpienie od zaorywania miedz, niszczenia lub zwężania stref ekotonowych zwłaszcza na granicy pole-las, las-łąka/murawa,
  - h) ograniczenie populacji inwazyjnych gatunków roślin,
  - i) prowadzenie edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa;
- 3) zaleca się zwiększenie stanu wiedzy na temat szaty roślinnej i grzybów oraz jej wykorzystania w kształtowaniu świadomości konieczności jej ochrony wśród lokalnej społeczności, m.in. poprzez:
- a) prowadzenie edukacji ekologicznej,
  - b) prowadzenie badań szaty roślinnej i grzybów,
  - c) inwentaryzację gatunków chronionych,
  - d) inwentaryzację siedlisk przyrodniczych.

§ 8. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną gatunków zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk, odnoszący się do obszarów Parku, w których gatunki te lub ich siedliska występują:

- 1) zaleca się zachowanie lub poprawę bogactwa gatunkowego zwierząt w naturalnych siedliskach ich bytowania, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych, m.in. poprzez:
- a) realizację zapisów:
    - planu urzędzenia lasu Nadleśnictwa Łagów oraz planów urzędzenia lasu innej własności,
    - planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH260028 Ostoja Jeleniowska,
    - zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Ostoja Żyznów PLH260036 dla Nadleśnictwa Łagów,
    - planów ochrony rezerwatów przyrody: „Szczytniak”, „Małe Gołoborze”, „Góra Jeleniowska”,
  - b) wykonywanie czynności gospodarczych w lasach niepaństwowych w oparciu o szczegółowe zapisy Zasad Hodowli Lasu, Instrukcji Urządzania Lasu, Instrukcji Ochrony Lasu regulujących, m.in. kwestie pozostawiania przestojów, martwego drewna, tyczenia szlaków zrywkowych itp.,
    - a) pozostawianie w drzewostanach oraz na zrębach kęp starodrzewu z udziałem drzew dziuplastych, martwych i zamierających, o znaczeniu biocenotycznym, wraz z runem i podrostem, a także posuszu liściastego jałowego i czynnego oraz posuszu iglastego w ilościach uniemożliwiających inicjowanie ognisk gradacyjnych; pozostawiane kępy drzewostanu należy lokalizować w miarę możliwości, w miejscu występowania chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, jeżeli to nie wywiera negatywnego wpływu na warunki ich życia; niewprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym także na poletkach zgryzowych i innych poletkach łowieckich,
    - b) pozostawianie martwego drewna,
    - c) utrzymanie istniejącej sieci uzupełniających korytarzy ekologicznych,
    - d) ograniczanie populacji inwazyjnych gatunków zwierząt,
    - e) ochronę i zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych;
- 2) zaleca się zwiększenie stanu wiedzy na temat fauny Parku i jej wykorzystania do kształtowania świadomości ekologicznej lokalnej społeczności, m.in. poprzez:
- a) prowadzenie badań bezkręgowców i kręgowców,
  - b) inwentaryzację gatunków chronionych,
  - c) inwentaryzację siedlisk przyrodniczych,
  - d) prowadzenie edukacji przyrodniczej społeczeństwa;
- 3) w celu utrzymania lub odtwarzania korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt zaleca się:

- a) w przypadku budowy nowych lub modernizacji istniejących dróg – stosowanie przepustów pod/nad drogami,
- b) budowę zapór ograniczających wejście zwierząt na drogę,
- c) ograniczenie do niezbędnego minimum grodzienia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym.

§ 9. Określa się następujący zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazu kulturowego oraz obiektów dziedzictwa kulturowego:

- 1) zaleca się zachowanie walorów widokowych Parku, m.in. poprzez:
  - a) przeciwdziałanie powstawaniu chaotycznej zabudowy o niewłaściwej lokalizacji, gabarytach i niskiej jakości architektonicznej,
  - b) przeciwdziałanie wprowadzaniu nasadzeń zieleni towarzyszącej nowo powstającym obiektom niezgodnych z siedliskiem i typowym krajobrazem wiejskim,
  - c) przeciwdziałanie degradacji punktów i otwarć widokowych poprzez brak odpowiedniej gospodarki zielenią, powodującej przesłanianie cennych widoków,
  - d) przeciwdziałanie lokalizacji dominant krajobrazowych (głównie masztów telekomunikacyjnych) w miejscach zakłócających ekspozycję widokową,
  - e) przeciwdziałanie przekształcaniu tradycyjnej struktury pól uprawnych i zanikaniu oryginalnych podziałów gruntów,
  - f) przeciwdziałanie wycinaniu i degradacji zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
  - g) przeciwdziałanie lokalizowaniu zabudowy w wyższych partiach stoków górskich, zaburzającej widoczność;
- 2) zaleca się zachowanie i ochronę elementów kultury materialnej charakterystycznej dla Parku, m.in. poprzez:
  - a) dbanie o stan techniczny obiektów zabytkowych – podejmowanie prac i zabiegów konserwatorskich,
  - b) podejmowanie działań w celu wpisywania nowych, cennych obiektów do ewidencji konserwatorskich,
  - c) podejmowanie działań w celu rozbudowy infrastruktury turystycznej, kanalizującej ruch turystyczny w pobliżu obiektów zabytkowych,
  - d) oznakowanie i zamieszczanie informacji o obiektach zabytkowych i cennych na przykład w formie: tablic edukacyjnych, informacyjnych, drogowskich itp.,
  - e) podejmowanie działań w celu przywrócenia twórczości ludowej wyrażonej w detalach architektonicznych oraz elementach małej architektury przydomowej,
  - f) podejmowanie działań w celu zwiększenia ilości obiektów będących miejscami spotkań, organizacji wystaw, warsztatów itp., wspomagających lokalnych twórców,
  - g) przeciwdziałanie zanikaniu tradycyjnych obiektów architektonicznych – domów mieszkalnych, obiektów gospodarczych i małej architektury, takich jak: kapliczki, ogrodzenia, studnie, gołębniki itp.,
  - h) dbanie o utrzymanie stanu punktów widokowych i ich przedpola za pomocą działań mających na celu zachowanie ich klarowności i przejrzystości, kontroli sukcesji naturalnej oraz lokalizacji niepożądanych obiektów architektury i infrastruktury.

§ 10. Określa się następujący zakres prac związanych z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych:

- 1) zaleca się ograniczenie niekorzystnego oddziaływania turystyki, rekreacji i edukacji na stan Parku, m.in. poprzez:
  - a) zwiększenie ilości tablic informujących o zakazie ruchu pojazdów oraz parkowania w miejscach niedozwolonych, o zakazie śmiecenia i konsekwencjach związanych z nieprzestrzeganiem tych

zasad,

- b) wprowadzenie monitoringu w miejscach szczególnie narażonych na dewastację, zaśmiecanie,
- c) tworzenie torów dla quadów, motocykli oraz ścieżek rowerowych poza terenami cennymi przyrodniczo,
- d) zwiększenie kontroli miejsc najczęściej uczęszczanych przez turystów,
- e) egzekwowanie przepisów dotyczących utrzymania porządku w gminach,
- f) likwidację nielegalnych wysypisk śmieci,
- g) prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- h) organizowanie akcji sprzątania terenów cennych pod względem przyrodniczym,
- i) kanalizowanie ruchu turystyki rowerowej przez odpowiednie znakowanie szlaków.

§ 11. W strefach: A, B oraz E należy prowadzić prace przewidziane w:

- 1) planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH260028 Ostoja Jeleniowska ustanowionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach;
- 2) zadaniach ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Ostoja Żyznów PLH260036 dla Nadleśnictwa Łągów zatwierdzonych aneksem do planu urządzenia lasu sporządzonego na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Łągów w Regionalnej Dyrekcji Lasów;
- 3) planie ochrony rezerwatu przyrody „Szczytniak”;
- 4) planie ochrony rezerwatu przyrody „Małe Gołoborze”;
- 5) planie ochrony rezerwatu przyrody „Góra Jeleniowska”.

Rozdział 6

Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów

§ 12. 1. Dla celów naukowych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) zaleca się powiadomienie, i tam gdzie jest to wymagane przepisami odrębnymi, uzyskanie zgody właściciela lub zarządzającego danym obiektem lub terenem na prowadzenie badań na obszarze Parku;
  - 2) zaleca się współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Parku oraz innymi jednostkami zarządzającymi lub sprawującymi nadzór nad obszarem badań, w tym udostępnianie im uzyskanych wyników badań za zgodą autorów oraz zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.
2. Dla celów edukacyjnych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:
- 1) zaleca się tworzenie infrastruktury, takiej jak: czatownie i wieże, umożliwiającej prowadzenie obserwacji przyrodniczych, zwłaszcza ptaków, uzupełnionej tablicami dydaktycznymi, po uzyskaniu zgody właściciela, zarządcy lub sprawującego nadzór nad danym obszarem oraz odpowiednich instytucji sprawujących nadzór;
  - 2) zaleca się prowadzenie edukacji związanej z ochroną przyrody i krajobrazu, polegającej na włączaniu uczestników w działania na rzecz przywracania lub utrzymania walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych, w tym m.in. w inwentaryzacje przyrodnicze, projektowanie i wykonywanie ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych;
  - 3) zaleca się prowadzenie aktywnej edukacji historyczno-kulturowej polegającej, m.in. na organizowaniu prelekcji, warsztatów, innych wydarzeń kulturalnych, spotkań ze świadkami wydarzeń historycznych, ginących zawodów oraz innych przejawów tradycji, folkloru, a także kultury ludowej z elementami charakterystycznymi dla obszaru Parku.

3. Dla celów turystycznych i rekreacyjnych oraz amatorskiego połowu ryb udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:
  - 1) zaleca się na terenie Parku rozwijanie następujących rodzajów turystyki:
    - a) turystyka poznawcza: ekoturystyka, geoturystyka, ornitologiczna, historyczna, krajoznawcza, w tym realizowana z wykorzystaniem zasobów Parku, Lasów Państwowych i innych podmiotów zajmujących się organizacją tego rodzaju turystyki,
    - b) turystyka kwalifikowana: piesza, rowerowa i konna, realizowana głównie w oparciu o sieć wyznaczonych szlaków,
    - c) turystyka wypoczynkowa: pobytowa, weekendowa, agroturystyka, realizowana w oparciu o istniejącą, rozwijaną i modernizowaną bazę noclegową i żywieniową,
    - d) turystyka edukacyjno-historyczna oparta o miejsca szczególnie cenne pod względem archeologicznym i historycznym;
  - 2) dopuszcza się do amatorskiego połowu ryb wszystkie zbiorniki i ciek wodne Parku należące do Skarbu Państwa, z wyjątkiem akwenów wyłączonych z użytkowania rybackiego na podstawie przepisów odrębnych;
  - 3) zaleca się biwakowanie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych;
  - 4) zaleca się utrzymanie przebiegu istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej i ścieżek dydaktycznych oraz renowację i uzupełnienie towarzyszącej im infrastruktury turystycznej;
  - 5) zaleca się dopuszczenie korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, szczególnie tam, gdzie niezbędne jest ograniczenie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na przyrodę Parku;
  - 6) zaleca się utworzenie ścieżek dydaktycznych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę, m.in. tablice informacyjne, wiaty, stojaki na rowery itp.;
  - 7) zaleca się wyposażenie szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą, w tym: miejsca odpoczynku z zadaszeniami, kładki, pomosty, wieże widokowe, itp., z uwzględnieniem wymogów ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
  - 8) zaleca się rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym tablic informacyjnych i drogowych, innych elementów małej architektury i pozostałych obiektów przeznaczonych do obsługi ruchu turystycznego, zwłaszcza w miejscach jego koncentracji, przy głównych ciągach komunikacyjnych Parku oraz w punktach eksponowania walorów Parku;
  - 9) zaleca się sukcesywne podnoszenie standardu technicznego bazy noclegowej i gastronomicznej, parkingów oraz innych elementów infrastruktury turystycznej, a także likwidację lub modernizację obiektów dysharmonijnych w krajobrazie;
  - 10) zaleca się rozpowszechnianie informacji o obiektach przyrodniczych i kulturowych Parku, za wyjątkiem sytuacji, w których zagrażałoby to ich ochronie.
4. Do celów gospodarki rolnej udostępnia się szczególnie strefy E, K oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, a realizacja nie zagraża celom ochrony Parku oraz o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.
5. Do celów gospodarki leśnej udostępnia się szczególnie strefy B, E oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, a realizacja nie zagraża celom ochrony Parku oraz o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.
6. Dla celów rozwoju zainwestowania udostępnia się szczególnie strefy K i E.

Rozdział 7

Ustalenia do planów ogólnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz do planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń

§ 13. 1. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowych planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla gmin: Baćkowice, Łagów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów, w zakresie zasobów abiotycznych i gleb dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń: zaleca się stosowanie „ekologicznych” sposobów produkcji rolniczej, uwzględniających zapisy kodeksu dobrej praktyki rolniczej (ograniczenie degradacji fizycznej i chemicznej gleb, eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych) na obszarach użytkowanych rolniczo:

- 1) zaleca się rozbudowę infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej;
- 2) zaleca się stosowanie w gospodarce leśnej wszelkich zabiegów „wodochronnych” i „glebochronnych”;
- 3) zaleca się stosowanie do ogrzewania budynków nowoczesnych, energo- i materiałooszczędnych systemów grzewczych z wykorzystaniem paliw niskoemisyjnych;
- 4) zaleca się dążenie do sukcesywnej modernizacji istniejących kotłowni i oparcia systemu ogrzewania o paliwa niskoemisyjne (np. gaz ziemny, biomasa) lub/i energię elektryczną;
- 5) zaleca się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, niepowodujących degradacji środowiska przyrodniczego i krajobrazu (np. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła itp.);
- 6) zaleca się zmniejszanie energochłonności budynków służących realizacji celów publicznych poprzez ich termomodernizację;
- 7) zaleca się likwidację nielegalnych wysypisk śmieci i przeciwdziałanie ich powstawaniu;
- 8) zaleca się gromadzenie, odprowadzanie i unieszkodliwianie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sposób określony w planach gospodarki odpadami;
- 9) zaleca się ograniczenie lokalizacji nowych składowisk odpadów;
- 10) zaleca się dążenie do zachowania istniejących pasów zieleni lub wprowadzania nowych zadrzewień i zakrzewień, które stanowiąc będą naturalną barierę dla hałasu i zanieczyszczeń.

2. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowych planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla gmin: Baćkowice, Łagów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów, w zakresie ochrony szaty roślinnej i grzybów dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

- 1) zaleca się stosowanie w gospodarce leśnej wszelkich zabiegów „wodochronnych” i „glebochronnych”;
- 2) zaleca się utrzymanie i powiększanie terenów lasów wg zasad gospodarki leśnej;
- 3) zaleca się przeznaczanie gruntów leśnych na cele nieleśne zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami;
- 4) zaleca się utrzymanie dotychczasowej funkcji rolnej (grunty rolne, łąki i pastwiska);
- 5) zaleca się utrzymanie istniejących trwałych użytków zielonych (bez zmiany na grunty orne);
- 6) zaleca się nieintensyfikowanie produkcji rolnej;
- 7) zaleca się stosowanie „ekologicznych” sposobów produkcji rolniczej, uwzględniającej zapisy kodeksu dobrej praktyki rolniczej (ograniczenie degradacji fizycznej i chemicznej gleb, eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych) na obszarach użytkowanych rolniczo;
- 8) zaleca się ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i pestycydów oraz stosowanie w maksymalnym stopniu metody nawożenia naturalnego, a także płodozmianu;
- 9) zaleca się ograniczenie do niezbędnego minimum grodzienia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym;
- 10) zaleca się dążenie do zachowania istniejących pasów zieleni lub wprowadzania nowych zadrzewień i zakrzewień, które stanowiąc będą naturalną barierę dla hałasu i zanieczyszczeń;
- 11) przy wyznaczaniu terenów przeznaczonych do zalesień zaleca się:

- a) dążenie do tworzenia zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej, a także tworzenia zwartego systemu przyrodniczego, łącznie z innymi obszarami o funkcjach ekologicznych,
- b) przyjęcie za obszary dopuszczalnych zalesień terenów łączących istniejące kompleksy leśne, które spełniają lub potencjalnie mogą spełniać funkcję tras migracji zwierząt,
- c) ograniczenie zalesiania na siedliskach występowania chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

3. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowych planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin: Baćkowice, Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów w zakresie ochrony zwierząt dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

- 1) zaleca się stosowanie „ekologicznych” sposobów produkcji rolniczej, uwzględniającej zapisy kodeksu dobrej praktyki rolniczej (ograniczenie degradacji fizycznej i chemicznej gleb, eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych) na obszarach użytkowanych rolniczo;
- 2) zaleca się ograniczenie do niezbędnego minimum grodzienia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym;
- 3) zaleca się zachowanie korytarzy ekologicznych umożliwiających swobodną migrację zwierząt;
- 4) zaleca się w stosunku do korytarzy ekologicznych biegnących dolinami rzek, a także je przecinających – pozostawienie nieregulowanych odcinków rzek i cieków wraz z ich naturalną obudową biologiczną;
- 5) zaleca się rezygnację z wyznaczania nowych terenów pod zabudowę, które powodowałyby przerwanie drożności korytarzy ekologicznych;
- 6) w celu ochrony płazów odbywających masowe wędrówki w poszukiwaniu zbiorników wodnych oraz ochrony innych zwierząt – w miejscach krzyżowania korytarzy ekologicznych z drogami, zaleca się stosowanie przepustów pod/nad drogami w przypadku budowy nowych lub modernizacji istniejących dróg oraz budowę zapór ograniczających wejście zwierząt na drogę.

4. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowych planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin: Baćkowice, Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów w zakresie ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

- 1) zaleca się ochronę obiektów zabytkowych oraz ich przedpola widokowego;
- 2) zaleca się prowadzenie prac renowacyjnych przy obiektach zabytkowych;
- 3) zaleca się ochronę punktów, ciągów i przedpola widokowych przed chaotyczną zabudową w celu zachowania walorów ekspozycji;
- 4) zaleca się tworzenie nowych szlaków turystycznych i rozbudowę infrastruktury turystycznej;
- 5) zaleca się prowadzenie sieci infrastruktury technicznej w sposób jak najmniej ingerujący w środowisko przyrodnicze i krajobraz;
- 6) zaleca się wznoszenie masztów przekaźnikowych tylko w sytuacji, gdy jest to konieczne; proponuje się grupowanie przekaźników różnych operatorów na jednym maszcie;
- 7) zaleca się stosowanie w elementach infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej tradycyjnych, regionalnych form i detali architektonicznych;
- 8) zaleca się przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach eksponowanych krajobrazowo;
- 9) zaleca się wznoszenie zabudowy nawiązującej do tradycyjnych form architektury w granicach Parku, harmonizującej z krajobrazem;
- 10) zaleca się otaczanie zabudowy zielenią z zastosowaniem gatunków rodzimych, zgodnych z siedliskiem.

5. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowych planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin: Baćkowice, Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów w zakresie funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

- 1) zaleca się ochronę punktów, ciągów, przedpola widokowych, przed chaotyczną zabudową w celu zachowania walorów ekspozycji;
- 2) zaleca się przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach eksponowanych krajobrazowo;

- 3) zaleca się prowadzenie prac renowacyjnych przy obiektach zabytkowych, cennych i wartościowych z uwagi na potrzebę zachowywania i utrwalania walorów historyczno-kulturowych;
  - 4) zaleca się tworzenie nowych szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych;
  - 5) zaleca się tworzenie przystanków turystycznych w miejscach strategicznych na szlakach turystycznych i ścieżkach edukacyjnych, wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę o formie architektonicznej zintegrowanej z otaczającym krajobrazem;
  - 6) zaleca się tworzenie obiektów użyteczności publicznej, m.in. świetlic, ośrodków, domów twórczości itp. o formie architektonicznej zintegrowanej z otaczającym krajobrazem, sprzyjających rozwojowi funkcji edukacyjnych.
6. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowych planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin: Baćkowice, Łągów, Nowa Słupia, Sadowie, Waśniów w zakresie zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:
- 1) zaleca się tworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
  - 2) zaleca się opracowanie inwentaryzacji przyrodniczych dla obszarów szczególnie cennych, wskazanych w planie ochrony Parku;
  - 3) zaleca się opracowanie inwentaryzacji architektonicznych obiektów o wysokich walorach kulturowych;
  - 4) zaleca się dostosowanie wysokości nowo powstających budynków i obiektów do otaczającego krajobrazu oraz ściśle określanie ich lokalizacji, gabarytu, kształtu dachów i kolorystyki elewacji, w nawiązaniu do walorów kulturowych regionu;
  - 5) zaleca się zwiększanie ilości zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i roślinności nadwodnej;
  - 6) zaleca się opracowywanie studiów i analiz widokowych dla terenów o wysokich walorach ekspozycyjnych w celu ochrony terenów otwartych przed intensyfikacją zabudowy;
  - 7) zaleca się zachowywanie w obrębie terenów rolnych elementów różnicujących krajobraz, m.in.: zadrzewień, oczek wodnych, skarp, bezodpływowych zagłębień itp.;
  - 8) zaleca się dbanie o funkcjonalność i estetykę terenów publicznych oraz zapobieganie chaosowi związanemu z umieszczaniem reklam;
  - 9) zaleca się rekomendowanie składu gatunkowego zadrzewień i zakrzewień dla nowo powstających inwestycji publicznych i prywatnych, z ograniczeniem stosowania obcych gatunków inwazyjnych;
  - 10) zaleca się zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego poprzez tworzenie systemów powiązań obszarów cennych przyrodniczo, np.: w postaci lokalnych korytarzy ekologicznych;
  - 11) zaleca się tworzenie nowej zabudowy w możliwie zwartych układach, ograniczające nadmierne rozprzestrzenianie się zabudowy poza historyczne centra miejscowości i skupiska osadnicze;
  - 12) zaleca się rozwijanie na terenie Parku funkcji leśnej w nawiązaniu do dominującej formy pokrycia terenu i będącej kontynuacją historycznej i obecnej funkcji obszaru;
  - 13) zaleca się dbałość o ciągłą poprawę infrastruktury komunikacyjnej – nawierzchni dróg, poboczy, chodników, ścieżek rowerowych, przystanków autobusowych.

§ 14. Określa się następujące zasady do uwzględnienia w nowym planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych Parku:

- 1) należy dążyć do uwzględnienia propozycji objęcia najcenniejszych obszarów i obiektów przyrodniczych oraz obiektów o najwyższych walorach kulturowych dodatkową formą ochrony, zgodnie z propozycją, o której mowa w § 5.1 pkt. 1) i 2).

Rozdział 8
Wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym

§ 15. W Parku wskazuje się następujące obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym:

1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Lp.	Gmina	Miejscowość	Przedmiot ochrony	Numer w rejestrze
1.	Waśniów	Roztylice	Kaplica pw. Zesłania Świętego Ducha, drewn., na Górze Witosławskiej, k. XVIII, 1830	A.627
2.	Nowa Słupia	Jeleniów	Park dworski, XIX w.	A.436

2. Inne obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wpisane do gminnych ewidencji zabytków:

Lp.	Gmina	Miejscowość	Przedmiot ochrony
1.	Waśniów	Nowy Skoszyn (przysiółek Karpaty)	Figura przydrożna. Pieta pod krzyżem
2.	Waśniów	Roztylice	Kapliczka (figura Chrystusa)
3.	Nowa Słupia	Jeleniów	Zespół dworski
4.	Nowa Słupia	Jeleniów	Ruina dworu w zespole (<i>parku dworskiego</i>)
5.	Nowa Słupia	Jeleniów	Ruina kaplicy w zespole dworskim, ob. odbudowana

Plan ochrony Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego

Mapa projektowanych działań ochronnych

1:25 000

drogi krajowe	granica Jeleniowskiego PK
drogi wojewódzkie	rezerваты przyrody
drogi powiatowe	wody powierzchniowe
drogi gminne	obszary leśne
pozostałe drogi	zabudowa
warstwyce co 50 m	cmentarze
warstwyce co 10 m	
rzeki, strumienie	
rowy melioracyjne	

Strefy ochrony krajobrazu

strefa ochrony ścisłej A	punkt widokowy kluczowy (ekspozycja czynna)
strefa ochrony częściowej B	przedpole widoku
strefa ochrony ekspozycji i elementów E	
strefa ochrony krajobrazowej K	

Projektowane formy ochrony przyrody

- pomnik przyrody żywej
- użytek ekologiczny

Korytarze ekologiczne

- Góry Świętokrzyskie - Dolina Wisły (KPdC-8A)

Projektowane formy ochrony zabytków

- wpis do gminnej ewidencji zabytków

- przywrócenie ciągłości: przejście dla zwierząt/znak ostrzegawczy/itp. pomiędzy dużymi kompleksami leśnymi

Istniejące formy ochrony zabytków - rejestr WKZ

- kaplica pw. Zesłania Świętego Ducha, drewn., na Górze Witosławskiej, k. XVIII, 1830
- park dworski, XIX w.

Istniejące formy ochrony zabytków - gminne ewidencje zabytków

- 1 - Ruina kaplicy w zespole dworskim, ob. odbudowana
- 2 - Ruina dworu w zespole
- 3 - Zespół dworski
- 4 - Figura przydrożna. Pieta pod krzyżem
- 5 - Kapliczka (figura Chrystusa)

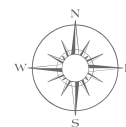
Istniejące formy ochrony przyrody

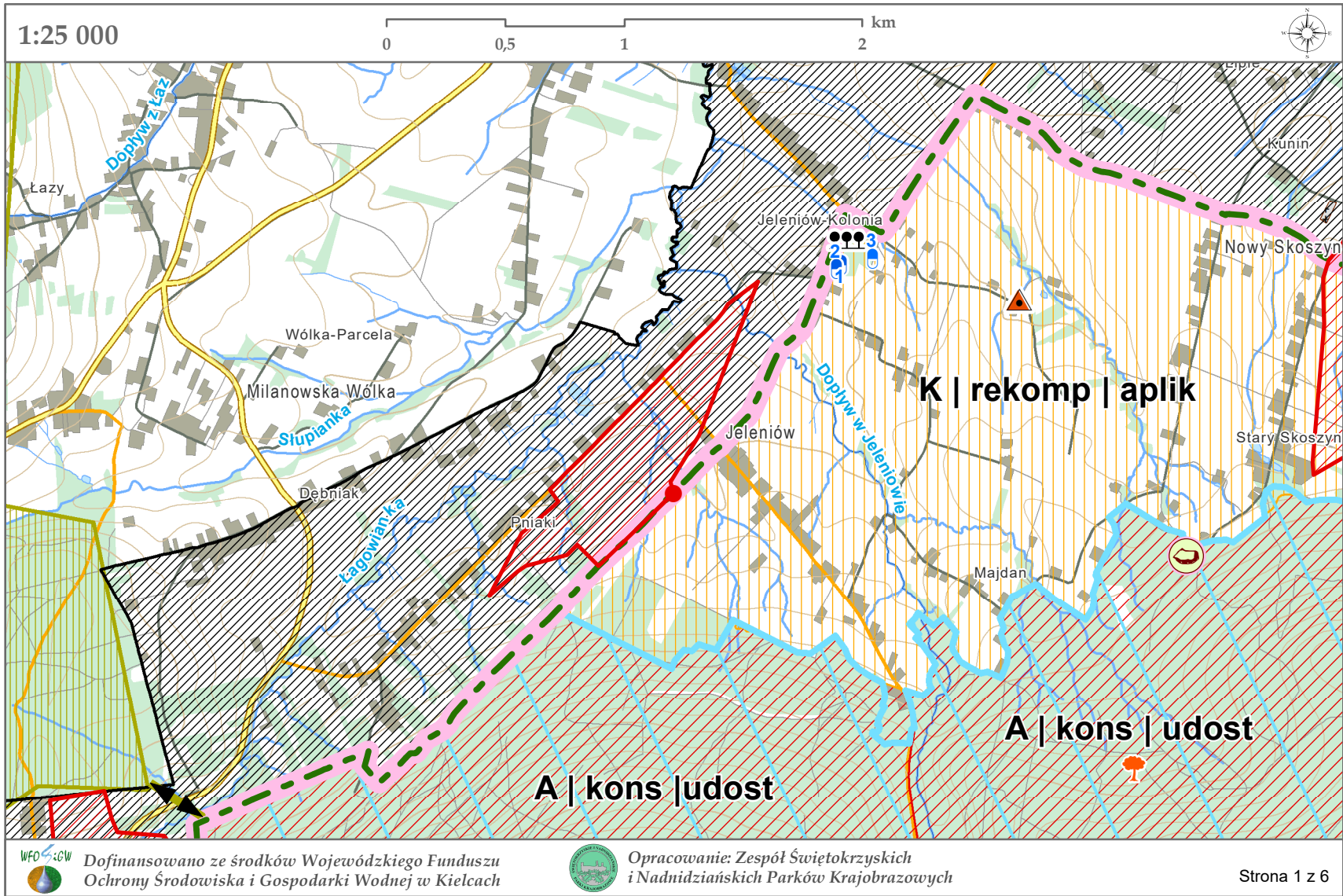
- pomniki przyrody
- rezerваты przyrody
- obszar Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028

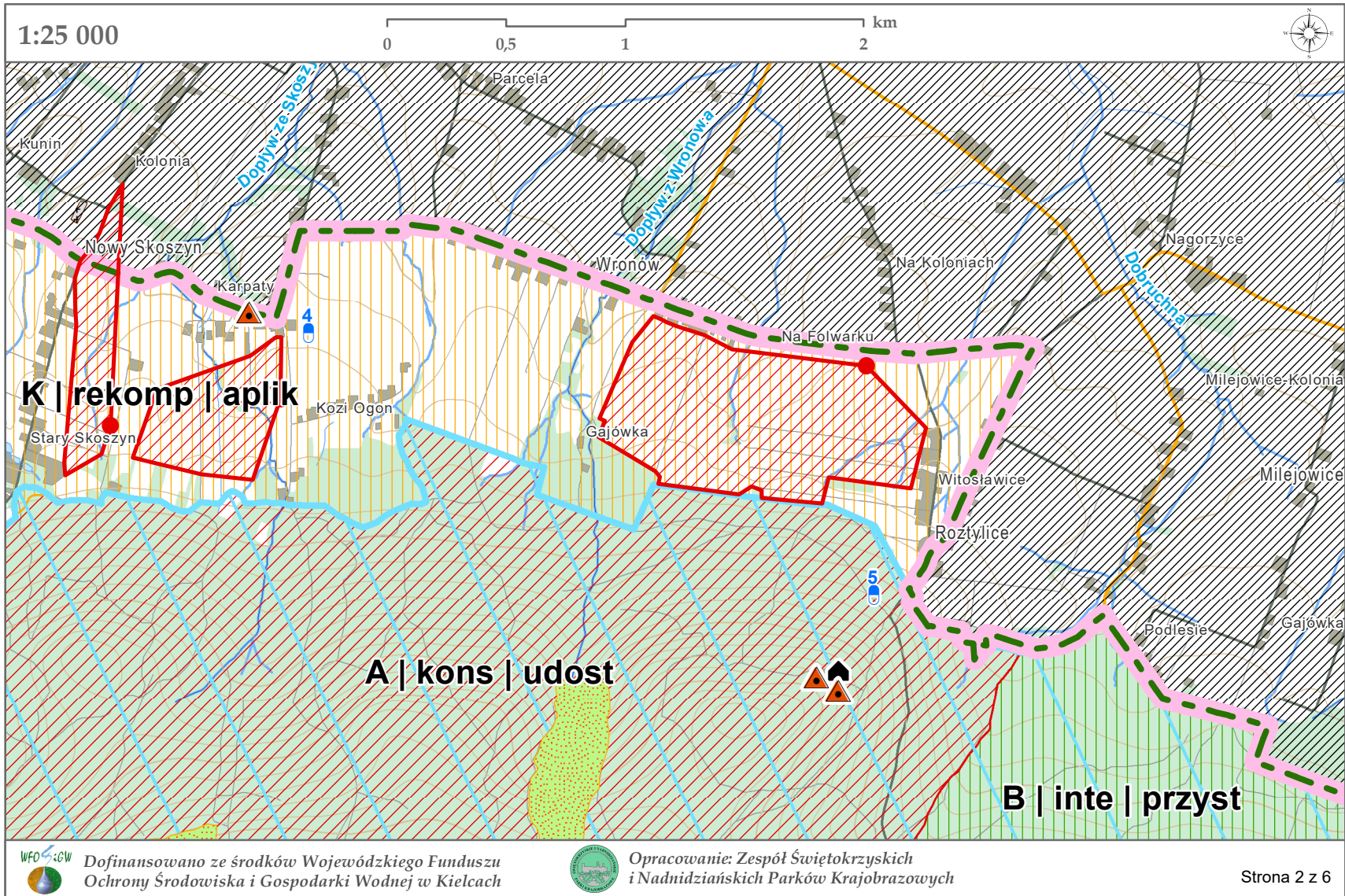

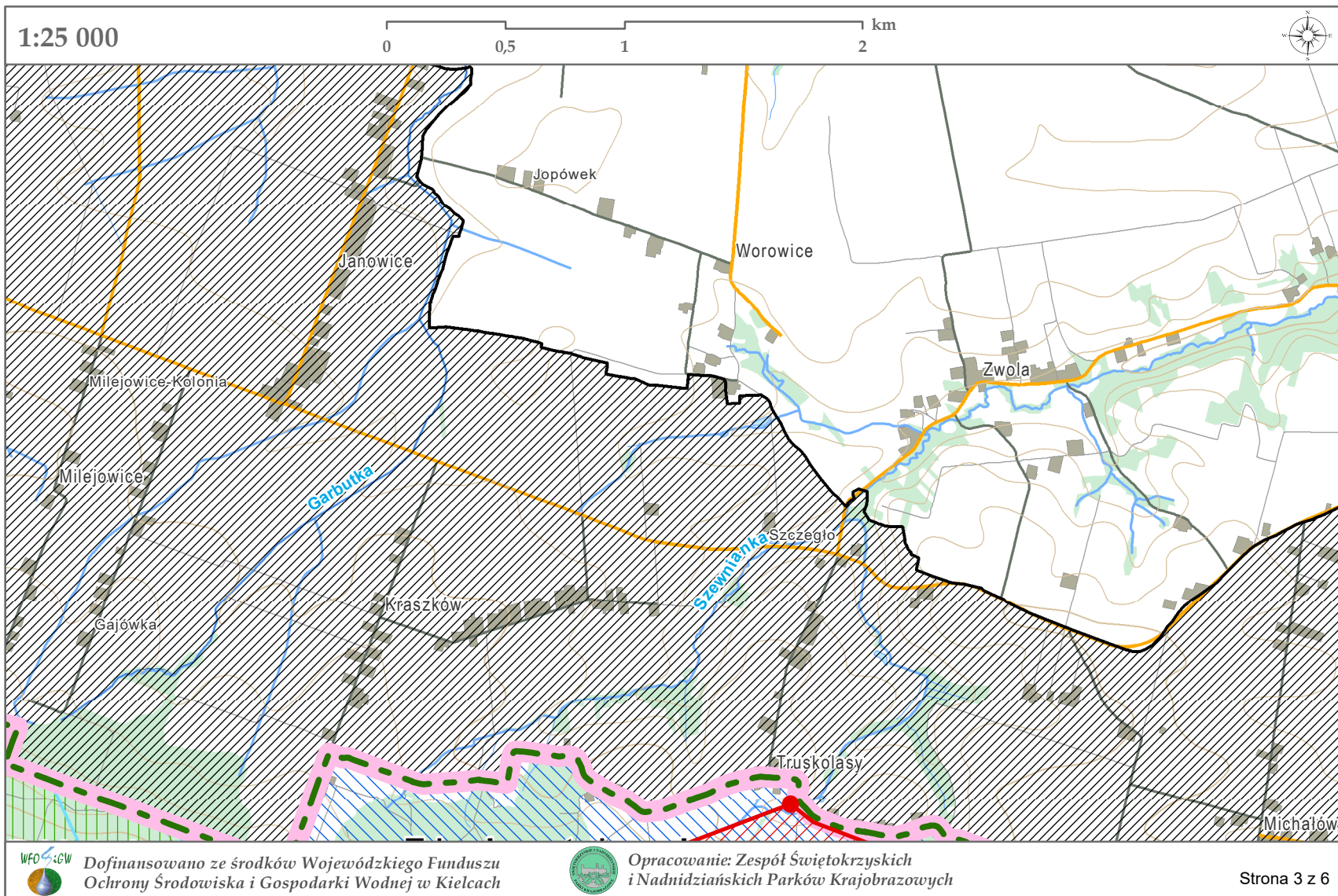
Opracowanie:
Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach

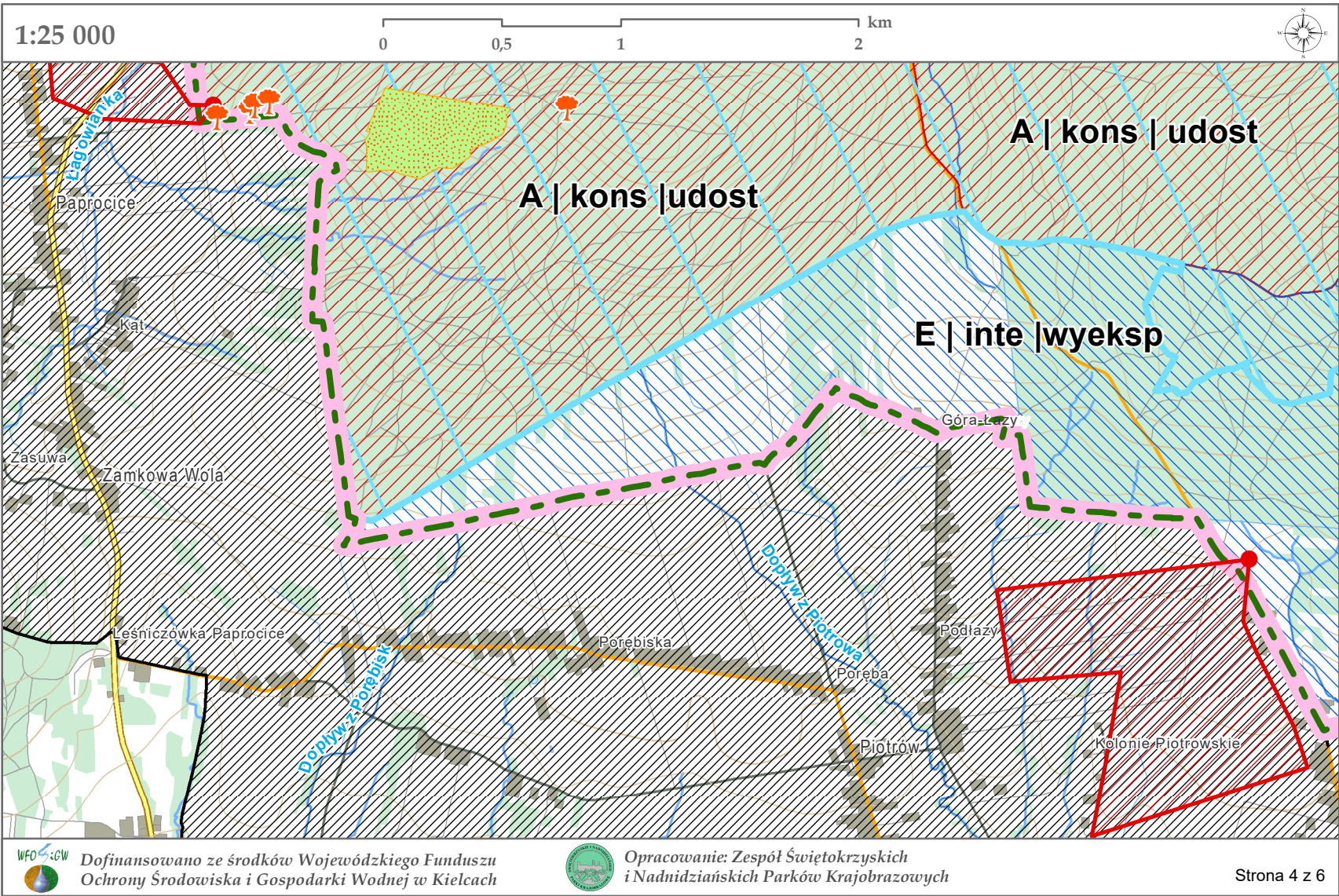
Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach

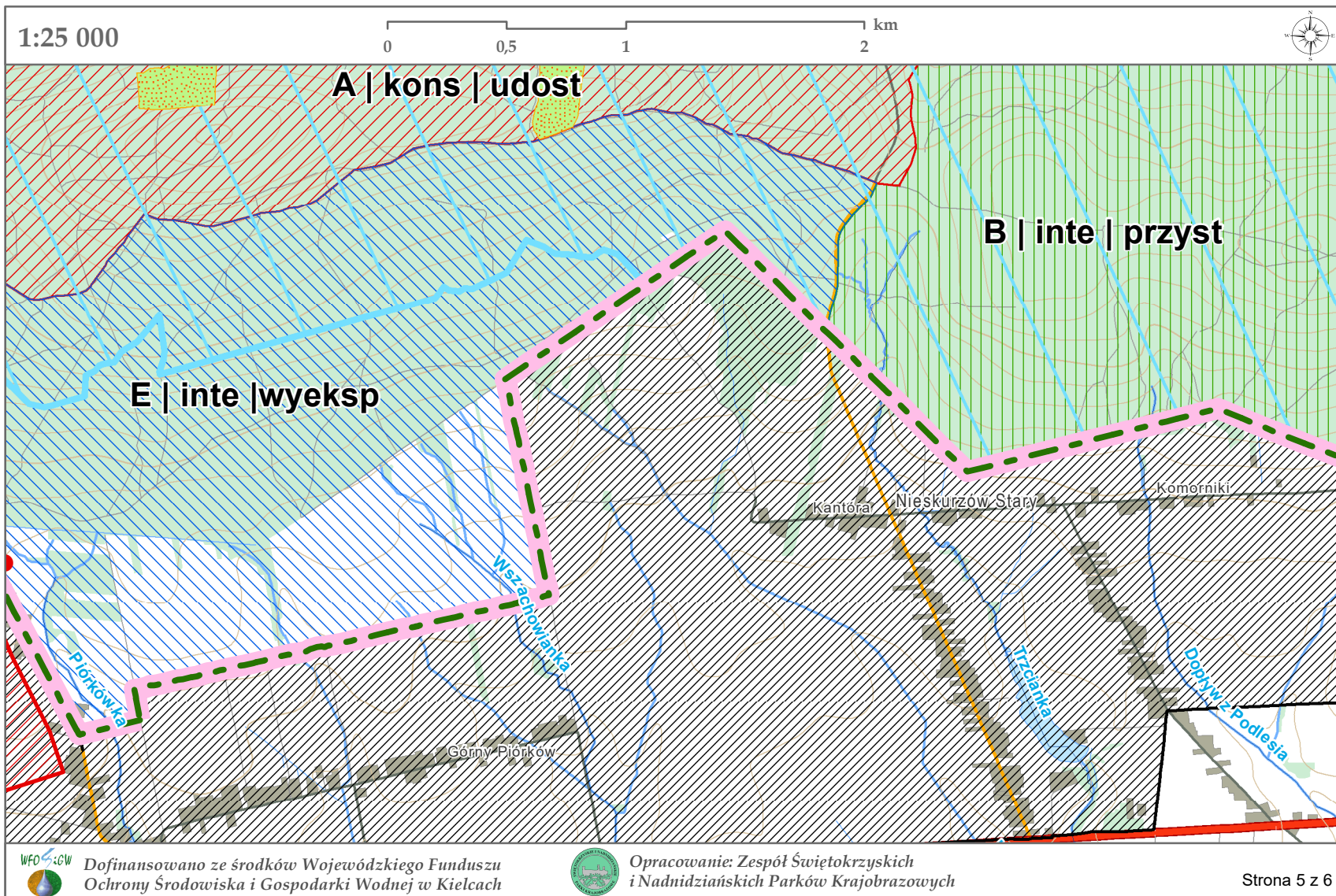

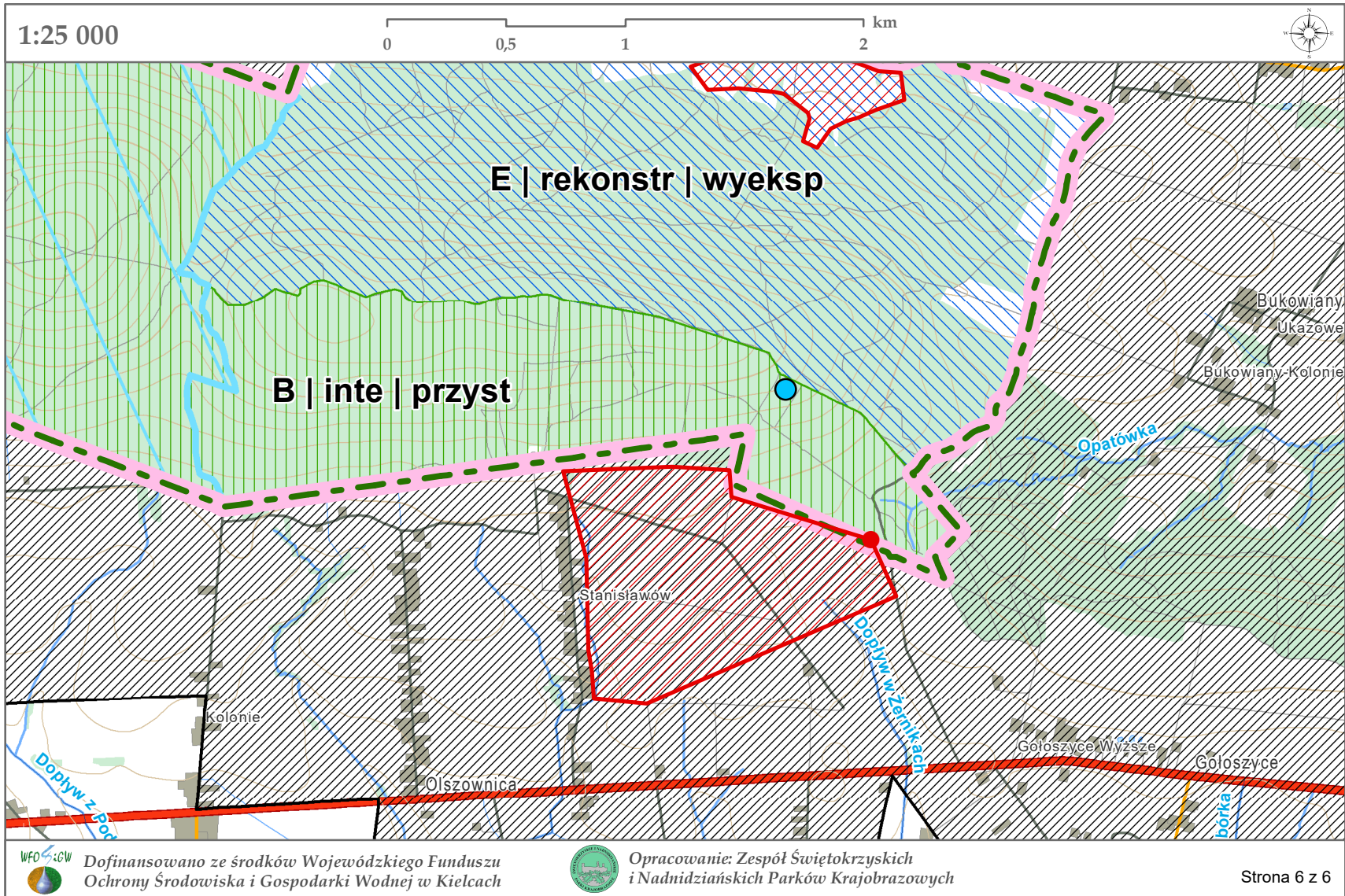

UZASADNIENIE

Plan ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego został sporządzony na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), zwanej dalej „uop”. Zgodnie z art. 19 ust. 6a uop sejmik województwa ustanawia, w drodze uchwały, plan ochrony dla parku krajobrazowego w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu planu albo odmawia jego ustanowienia, jeżeli projekt planu jest niezgodny z celami ochrony przyrody. Na podstawie art. 18 ust. 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581) do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami i statutem województwa do kompetencji sejmiku województwa.

Plan ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego został sporządzony zgodnie z wymogami art. 20 ust. 1 i ust. 4 uop oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r. nr 94 poz. 794). Ponieważ dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028 obowiązują ustalenia planu zadań ochronnych ustanowionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 13 grudnia 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 14 grudnia 2023 r. poz. 5105), z wyłączeniem gruntów pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Łągów oraz zadania ochronne dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska ujęte w aneksie do planu urządzenia lasu sporządzonym na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Łągów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu w zakresie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Jeleniowska PLH260028, Ostoja Żyznów PLH260036 zatwierdzonym przez Ministra Klimatu i Środowiska pismem z dnia 14 listopada 2023 r. znak DLŁ-WGL.8100.78.2023.ŁP, nie stosuje się przepisów określonych art. 20 ust. 5 uop.

Sporządzający plan ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego umożliwił udział społeczeństwa w przygotowaniu dokumentu na podstawie art. 19 ust. 1a uop, art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) oraz § 3 i 6 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody.

Projekt uchwały w sprawie planu ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z zapisami art. 19 ust. 6b uop.

W planie ochrony nie określono stref i zakazów, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt. 7 uop ze względu na brak audytu krajobrazowego, który nie został jeszcze przeprowadzony, co jest zgodne ze stanowiskiem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (pismo nr DZP-wo.605.3.2016.MO z dnia 18.01.2016 r.). Z tego powodu plan ochrony nie zawiera zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1a uop, tzn. zakazów lokalizowania nowych obiektów budowlanych oraz zalesiania w strefach, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7 ustawy. Zgodnie z art. 20 ust. 4a uop plan ochrony dla parku krajobrazowego jest aktem prawa miejscowego jedynie w części dotyczącej określenia granic stref, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7, wykazu obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 8 oraz wprowadzenia zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1a teże ustawy. W związku z brakiem zakazów,

o których mowa powyżej, projekt uchwały w sprawie planu ochrony dla Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego nie wymagał uzgodnienia z właściwymi miejscowo radami gmin.